

بررسی رابطه بین کیفیت گزارش‌گری مالی و تحریفات مالی در شرکت‌ها بورس اوراق بهادار تهران

امیر فرجی^۱ و مجید داودی نصر^۲

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمین

amirfarajinovin@yahoo.com

۲ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحداک

M_davodi85@yahoo.com

چکیده

هدف این تحقیق بررسی ارتباط بین کیفیت گزارش‌گری مالی در شرکت‌ها با تحریفات مالی می‌باشد جامعه آماری این تحقیق ۱۳۰ شرکت از بورس اوراق بهادار تهران و دوره تحقیق از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ می‌باشد. برای انجام این تحقیق از روش‌های علی-مقایسه‌ای و همبستگی استفاده شده و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از آزمون تفاوت میانگین‌ها، آزمون t با دونمونه مستقل و رگرسیون ساده و چندگانه استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد تمامی متغیر تحریفات مالی بر کیفیت گزارش‌گری تاثیر مثبت دارند نتایج آزمون ضرایب رگرسیونی متغیرهای مدل نشان می‌دهد متغیر تحریفات مالی منفی بر کیفیت گزارش‌گری مالی دارند یعنی با افزایش تحریفات مالی، کیفیت گزارش‌گری کاهش پیدا می‌کند. اما با توجه به این که سطح معنی‌داری هیچ‌کدام از ضرایب آن‌ها معنی‌دار نشده است بنابراین تاثیر بسزایی (معنی‌داری) نمی‌توانند بر کیفیت گزارش‌گری داشته باشند. بررسی دیگر متغیر مدل نشان می‌دهد که ضریب رگرسیونی متغیر سایر تحریفات نیز در سطح خطای ۵ درصد معنی‌دار نیست ولی جهت آن با تحریفات بالا متفاوت است (مثبت است) بطوری که تاثیر مثبت بر کیفیت گزارش‌گری مالی دارد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت گزارش‌گری مالی^۱، تحریفات مالی^۲.

^۱-Quality of financial reporting

^۲-Financial distortions

۱-۱- مقدمه

امروزه سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری نقش بسیار مهمی در گردش فعالیت سازمان‌ها ایفا نموده، در مجموعه محیط اقتصادی کشورها وظیفه‌ای با اهمیت برعهده دارند. بسیاری از تصمیمات اقتصادی براساس اطلاعات حاصل از این سیستم‌ها اتخاذ شده، سهم عمده‌ای از مبادلات اوراق بهادار به خرید و فروش سهام شرکت‌ها اختصاص دارد که آن نیز به نوبه خود می‌تواند تحت-تأثیر ارقام و اطلاعات حسابداری باشد. هرگونه تحقیق در زمینه اثرگذاری اطلاعات حسابداری برطیف وسیع تصمیم‌گیرندگان ذی‌نفع در شرکت‌ها، به درک بهتر از چگونگی نقش این اطلاعات و ضرورت افشای بیشتر و بهتر آن‌ها کمک می‌کند. در این راستا محققان و اهل حرفه حسابداری به دنبال افزایش کیفیت گزارش‌گری مالی به‌عنوان ابزاری برای ادای مسئولیت پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه خود بوده‌اند. مسئولیت مدیریت واحد مورد رسیدگی اطمینان یافتن درباره درستی سیستم‌های حسابداری و گزارش‌گری مالی واحد مورد رسیدگی و برقرار بودن کنترل‌های داخلی مناسب، شامل کنترل‌های مالی، کنترل‌های مربوط به رعایت قوانین و کنترل‌های هشداردهنده خطر است. مدیریت همچنین مسئول ایجاد محیط کنترلی و اتخاذ سیاست و روش‌های لازم برای اطمینان یافتن، تا حد ممکن، از اداره منظم و مؤثر فعالیت واحد مورد رسیدگی است این مسئولیت شامل برقراری و اطمینان یافتن از کارکرد مستمر سیستم‌های حسابداری و کنترل داخلی طراحی شده برای پیش‌گیری و کشف تقلب و اشتباه است. این سیستم‌ها، خطر تحریف ناشی از تقلب یا اشتباه را از بین نمی‌برد، اما آن را کاهش می‌دهد. از این رو، مسئولیت هر نوع خطر باقیمانده به عهده مدیریت است.

پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد تقاضا برای حسابرسی پیش از آن‌که الزام قانونی مطرح باشد، وجود داشته است. بنابه استدلال برای ورود به پژوهش درباره نظریه تقاضا برای کیفیت حسابرسی از آنجا ناشی می‌شود که بین مدیران شرکت و سرمایه‌گذاران تقارن اطلاعاتی وجود ندارد. از آنجا که بحث قیمت‌گذاری سهام شرکت مطرح است، حسابرسی یکی از راه‌های مشخص کردن اعتبار اطلاعات صورت‌های مالی است (ابراهیمی کردلر، علی، ۱۳۸۶). یا این اوصاف هدفی که در این پژوهش مد نظر می‌باشد تعیین ارتباط بین میزان تحریفات مالی و کیفیت گزارش‌گری مالی و اساساً در پی پاسخ به این پرسش است که تحریفات مالی چه تاثیری بر کیفیت گزارش‌گری مالی خواهد داشت.

۲-۲- ادبیات نظری پژوهش

۱-۲- تعریف کیفیت گزارش‌گری مالی

کیفیت گزارش‌گری مالی عبارت از دقت اطلاعات گزارش شده برای تشریح بهتر عملیات شرکت است. کیفیت گزارش‌گری مالی: ضوابطی که اطلاعات مفید و سودمند را از اطلاعات دیگر تفکیک می‌سازد و سودمندی اطلاعات مالی را ارتقا می‌دهد. در عمل، اطلاعات مربوط به جریان وجوه نقد شرکت از جمله اطلاعات مورد علاقه سرمایه‌گذاران است. این تعریف از کیفیت گزارش‌گری مالی منطبق بر تعریف هیئت تدوین استانداردهای حسابداری است که عنوان می‌کند یکی از اهداف گزارش‌گری مالی، آگاه کردن اعتباردهندگان و سرمایه‌گذاران بالقوه برای کمک به تصمیم‌گیری منطقی و ارزیابی جریان وجه نقد مورد انتظار شرکت است (باروا و همکاران، ۲۰۰۶).

دقت اطلاعات مالی به‌عنوان معیار اندازه‌گیری کیفیت آن در نظر گرفته می‌شود برای اندازه‌گیری میزان دقت اطلاعات مالی به-صورت تجربی، از پس مانده‌های معادله رگرسیون پیش‌بینی جریان‌های نقدی آینده با استفاده از اجزای تشکیل‌دهنده سود عملیاتی حسابداری یک دوره قبل استفاده می‌گردد. کیفیت گزارش‌گری مالی بر مبنای دو رویکرد نیازهای استفاده‌کننده و حمایت از سرمایه‌گذار تعریف می‌شوند. رویکرد اول بر مبنای نیازهای استفاده‌کننده است و کیفیت باتوجه به سودمندی و گزارش‌ها برای استفاده‌کنندگان تعیین می‌شود. در این رویکرد، چند مدل شامل چارچوب (مفاهیم) نظری گزارش‌گری، کمیته جنکینز و مدل استمرار سود وجود دارد. در رویکرد دوم، بر حمایت از سرمایه‌گذاران تأکید شده و کیفیت به‌طور عمده بر حسب «افشای کامل و منصفانه» برای سهام‌داران تعریف می‌شود. از زمانی که آقای لویت رئیس پیشین کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا بحث مدیریت سود را مطرح و برنامه‌هایی را برای جلوگیری از آن اعلام و اجرا کرد، این رویکرد بیشتر مورد توجه قرار گرفت. این دو رویکرد تفاوت بنیادی دارند. رویکرد نیازهای استفاده‌کننده بیشتر به تأمین اطلاعات مالی برای تصمیم‌های

ارزشیابی و تخصیص سرمایه تمرکز دارد، ولی رویکرد حمایت از سرمایه‌گذار به دنبال اطمینان دادن به استفاده‌کنندگان است که که اطلاعات به مقدار کافی (کفایت اطلاعات) و به شکل شفاف (کامل بودن اطلاعات) ارائه شده است. کیفیت بالای گزارش-گری مالی باعث کاهش بی‌تفاوتی اطلاعاتی بین شرکت و تأمین‌کنندگان مالی خارج از شرکت می‌شود. ازسوی دیگر، کیفیت گزارش‌گری مالی باعث محدود کردن انگیزه‌های مدیریت برای مشغول شدن به فعالیت‌هایی که ارزش کمی دارند یا ارزش منفی دارند، خواهد شد (فنگ و کریستین^۳، ۲۰۰۵).

بنابراین شاخص اصلی کیفیت اطلاعات مالی از منظر تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری دو ویژگی مربوط بودن و اتکاپذیری است و این دو بعد اطلاعات را برای تصمیم‌گیرندگان سودمند می‌کند. اگرچه چارچوب نظری استانداردهای حسابداری مالی میزان گرایش به سمت اتکاپذیری و مربوط بودن را متفاوت می‌داند اما آستانه مشخصی برای هر یک از دو بعد مذکور تعیین نمی‌کند. این احتمال وجود دارد که ترجیح نسبی بین مربوط بودن و اتکاپذیری بین گروه‌های مختلف سرمایه-گذاران، متفاوت باشد (سجادی، ۱۳۸۸).

۲-۲ روابط مربوط به کیفیت گزارش‌گری مالی

بررسی مطالعات صورت گرفته در زمینه گزارش‌گری مالی نشان می‌دهد رابطه‌ای مثبت (مستقیم) بین قدرت حاکمیتی و کیفیت گزارش‌گری مالی وجود دارد. در واقع حاکمیت با کیفیت خوب گزارش‌گری مالی در ارتباط است. از جمله موضوع‌های مورد بحث در پژوهش‌های صورت گرفته چگونگی تقابل مسئولیت‌های کمیته حسابرسی و هیئت مدیره در قبال کیفیت گزارش-گری مالی و انواع روابط حسابرس است که به میزان درخور توجهی به کمیته حسابرسی و هیئت مدیره در انجام وظایف و مسئولیت‌ها کمک می‌کند. بررسی رابطه بین حاکمیت و معیارهای مهم کیفیت گزارش‌گری مالی، از قبیل مدیریت سود و تجدید ارائه، به درک بهتر بهبود کیفیت گزارش‌گری مالی ازسوی کمیته حسابرسی و روابط با هیئت مدیره منجر می‌شود (کوهن و دیگران^۴، ۲۰۰۷).

تصمیم‌های جسورانه و مدیریت ممکن است تجدید ارائه سود را در پی داشته باشد از این رو روابط بین حسابرسان و کمیته حسابرسی برای کاهش چنین تصمیم‌هایی ضروری است. ازسوی دیگر، تحقیق‌های صورت گرفته در این خصوص نشان می‌دهند که تشویق و ترغیب کمیته حسابرسی از طریق برقراری نظام پاداش، باعث می‌شود تا تقاضا برای نظارت بر فرآیند گزارش‌گری مالی افزایش یابد و کیفیت حسابرسی و تخصص کمیته حسابرسی بهبود یابد کیفیت گزارش‌گری مالی ازسوی کمیته حسابرسی و روابط با هیئت مدیره منجر می‌شود (انگل و دیگران^۵، ۲۰۱۰).

۳-۲ تحریفات مالی:

منظور از تحریفات حسابداری، موارد عدم رعایت استانداردهای حسابداری ایران می‌باشد (صفرزاده، ۱۳۸۹) در این تحقیق منظور از تحریفات مالی، انحراف شرکت‌ها از استانداردهای حسابداری و مالی می‌باشد. برای سنجش میزان تحریفات مالی انجام شده در شرکت، از گزارشات حسابرس مستقل استفاده می‌شود. چنانچه در گزارش حسابرس به انحراف از استانداردهای حسابداری اشاره و با توجه به اهمیت آن اظهار نظر مشروط و یا مردود صادره شده باشد، برای این متغیر مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر لحاظ می‌گردد (مشایخ، ۱۳۸۵).

۴-۲ محدودیت‌های ذاتی حسابرسی در مقابل تحریف

حسابرس نمی‌تواند اطمینان قطعی حاصل کند که تحریف‌های بااهمیت در صورت‌های مالی، کشف خواهد شد. حسابرسی حتی اگر طبق استانداردهای حسابرسی برنامه‌ریزی و اجرا شود، باز هم به دلیل محدودیت‌های ذاتی حسابرسی، این خطر اجتناب‌ناپذیر وجود دارد که برخی تحریف‌های با اهمیت صورت‌های مالی، کشف نشود. حسابرسی به دلیل عواملی مانند بکارگیری قضاوت، استفاده از رسیدگی نمونه‌ای، محدودیت‌های ذاتی سیستم کنترل داخلی و این واقعیت که بیشتر شواهد در دسترس حسابرس

³-Fang and Kristian

⁴-Cohen et al

⁵-Engel et al

ماهیت متقاعد کننده دارد نه قطعی، کشف همه تحریف‌های با اهمیت را تضمین نمی‌کند. به همین دلایل، حسابرس می‌تواند تنها از کشف تحریف‌های با اهمیت در صورت‌های مالی، اطمینانی معقول بدست آورد. از آنجا که برای کتمان تقلب ممکن است از طرح‌های پیچیده و سازمان‌یافته‌ای چون جعل، ثبت نکردن عمدی معاملات یا دادن اطلاعات نادرست به حسابرس استفاده شود، خطر کشف‌نشدن تحریف‌های با اهمیت ناشی از تقلب، به مراتب بیش از خطر کشف‌نشدن تحریف‌های با اهمیت ناشی از اشتباه است. هنگامی که تقلب با تبانی همراه باشد، کشف آن دشوارتر می‌شود. تبانی می‌تواند باعث شود حسابرس به این نتیجه برسد که شواهد، متقاعدکننده است، در حالی که واقعاً چنین نیست. توانایی حسابرس برای کشف تقلب به عواملی چون مهارت مرتکبین، تکرار و میزان دستکاری، میزان تبانی، اندازه نسبی تک‌تک مبالغ دستکاری شده و میزان ارشدیت افراد درگیر بستگی دارد. روش‌های حسابرسی که برای کشف یک اشتباه مؤثر است ممکن است برای کشف تقلب، بی‌اثر باشد. نظر حسابرس درباره صورت‌های مالی مبتنی بر مفهوم کسب اطمینان معقول می‌باشد از این رو، حسابرس در یک حسابرسی، کشف تحریف‌های با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه را تضمین نمی‌کند بنابراین، کشف بعدی یک تحریف با اهمیت صورت‌های مالی ناشی از تقلب یا اشتباه، به‌خودی‌خود، نشانه وجود موارد زیر نیست:

الف- قصور در کسب اطمینان معقول.

ب- برنامه‌ریزی، اجرا یا قضاوت نامناسب.

پ- نبود صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای.

ت- قصور در رعایت استانداردهای حسابرسی.

مطالب بالا به‌ویژه در مورد برخی از انواع تحریف عمدی صادق است؛ زیرا، روش‌های حسابرسی ممکن است برای کشف تحریف‌های عمدی کتمان شده از طریق تبانی یک یا چند نفر از مدیران، کارکنان یا اشخاص ثالث، یا با اسناد جعلی، کارآمد نباشد. انجام‌شدن یا نشدن حسابرسی بر اساس استانداردهای حسابرسی توسط حسابرس را، کفایت روش‌های حسابرسی اجرا شده در شرایط موجود و متناسب بودن گزارش حسابرس با نتایج حاصل از اجرای این روش‌ها، مشخص می‌کند.

۲-۵ نقش سودآوری در تحریف اطلاعات مالی

فشار برای حفظ یا افزایش سطح رشد شرکت و تمایل به جذب تأمین مالی برون سازمانی با هزینه کم از جمله عواملی است که انگیزه بیش‌نمایی سود را افزایش می‌دهد. تلاش برای حفظ سطح رشد سودآوری مورد انتظار بازار به‌عنوان یکی از عوامل انگیزاننده مدیریت سود و گزارش‌گری متقلبانه معرفی شده است. بازده دارایی‌ها یکی از معیارهای سنجش سودآوری شرکت است که توان شرکت را برای استفاده از دارایی‌ها به‌منظور ایجاد سود نشان می‌دهد. کاهش این نسبت می‌تواند انگیزه مدیریت سود باشد، زیرا نشان‌دهنده ناتوانی مدیریت در استفاده از دارایی‌ها به‌منظور ایجاد سود است. چنین وضعیتی می‌تواند با تأثیر منعیبر ذهنیت سهام‌داران، موقعیت کاری مدیریت شرکت و پاداش مورد انتظار وی را تهدید کند و از سوی دیگر، توان شرکت در جذب سرمایه و اعتبار مالی کاهش دهد. به‌نظر می‌رسد شرکت‌هایی که از توان رقابتی کمتری برخوردارند، با دستکاری اطلاعات مالی تلاش می‌کنند خود را از آنچه هستند، موفق‌تر نشان دهند. نیاز به برآوردن انتظارات بازار برای مدیریت این قبیل شرکت‌ها انگیزه تقلب ایجاد می‌کند. زمانی که رشد شرکت کند می‌شود یا روند نامطلوب به خود می‌گیرد، مدیریت تلاش می‌کند با بیش‌نمایی فروش و سایر معیارهای رشد، وضعیت را مناسب جلوه دهد (میلر، ۱۹۹۹).

۳-۳-۳ فرضیه‌های پژوهش

۱. شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان تحریفات مالی گزارش شده توسط حسابرسان برای آن‌ها کمتر خواهد بود.
۲. شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان سایر تحریفات گزارش شده توسط حسابرسان برای آن‌ها کمتر خواهد بود.

۴-۴- روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر: از آن جهت که با استفاده از مدل‌ها، روش‌ها و نظریه‌های موجود به دنبال بهبود وضعیت تصمیم‌گیری در شرکت-های قلمرو تحقیق می‌باشد، از لحاظ هدف تحقیق، کاربردی است.

باتوجه به این که در این تحقیق از نمونه تصادفی استفاده خواهد شد، در بیان نتایج در ارتباط با نمونه از روش توصیفی و در تعمیم نتایج به جامعه آماری از روش استنتاج استقرایی استفاده خواهد شد. بنابراین روش تحقیق به لحاظ استنتاج، توصیفی تحلیلی (استقرایی) است. از آن جهت که در گردآوری داده‌ها از اطلاعات عملکردی شرکت‌ها بر مبنای صورت‌های مالی تاریخی استفاده می‌شود، از لحاظ طرح تحقیق، پس روی دادی است. جامعه آماری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که اطلاعات صورت‌های مالی و گزارش حسابرسی آن‌ها طی سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۳ در دسترس باشد.

نمونه آماری در این تحقیق به روش حذف سیستماتیک انتخاب می‌گردند و باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- شرکت‌هایی که از ابتدای سال ۱۳۸۸ تا پایان سال ۱۳۹۳ در بورس حضور داشته‌اند.

۲- شرکت‌هایی که از سال ۸۸ تا ۹۳ سهام آن‌ها به‌طور متناوب دادوستد شده است.

۳- شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها منتهی به پایان اسفند باشد.

۴- شرکت‌هایی که سرمایه‌گذاری و بیمه و بانک نباشند.

۵- شرکت‌هایی که برون رفت از بورس نداشته‌اند

۶- معامله بر روی سهام آن‌ها حداکثر ۶ ماه دچار وقفه نشده باشد.

از جامعه آماری، با در نظر گرفتن محدودیت‌های پیش گفته، نمونه آماری تحقیق در بین سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ با اعمال شرایط یاد شده تعداد ۱۳۰ شرکت جهت برآورد مدل‌ها و آزمون فرضیه‌های تحقیق انتخاب شده‌اند که با کنار گذاشتن داده‌های پرت تعداد آن‌ها به ۱۱۹ رسید.

۴-۱ مدل تحقیق

(متغیرهای کنترلی) + (تحریفات مالی) $\alpha + \beta$ = کیفیت گزارشگری مالی

۴-۲ نحوه اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق

۱- تحریفات مالی

در این تحقیق منظور از تحریفات مالی، انحراف شرکت‌ها از استانداردهای حسابداری و مالی می‌باشد. برای سنجش میزان تحریفات مالی انجام شده در شرکت، از گزارشات حسابرس مستقل استفاده می‌شود. چنانچه در گزارش حسابرس به انحراف از استانداردهای حسابداری اشاره و با توجه به اهمیت آن اظهار نظر مشروط و یا مردود صادره شده باشد، برای این متغیر مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر لحاظ می‌گردد.

۲- سایر تحریفات

چنانچه در گزارشات حسابرسی و یا گزارش بازرسی قانونی شرکت، مواردی مربوط به سایر تحریفات (به جزء تحریفات مالی، مالیاتی و قانونی) باشد، برای این متغیر مقدار ۱ و در غیر این صورت مقدار ۰ در مدل تحقیق منظور می‌شود.

• متغیر وابسته: کیفیت گزارشگری مالی

کیفیت گزارشگری مالی: توان صورت‌های مالی در انتقال اطلاعات عملیات شرکت و به‌طور خاص پیش‌بینی جریان‌های نقدی مورد انتظار آن به سرمایه‌گذاران.

گزارشگری مالی یکی از منابع اطلاعاتی در دسترس بازارهای سرمایه است در این راستا اساتید، محققان و اهل حرفه حسابداری به دنبال افزایش کیفیت گزارشگری مالی به‌عنوان ابزاری برای ادای مسئولیت پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه بوده‌اند. در گزارشگری مالی حسابرس نسبت به صورت‌های مالی وهمچنین شکل و محتوای گزارش حسابرس به‌عنوان محصول حسابرسی صورت‌های مالی اظهار نظر می‌کنند.

دقت اطلاعات مالی به‌عنوان معیار اندازه‌گیری کیفیت آن در نظر گرفته می‌شود. برای اندازه‌گیری میزان دقت اطلاعات مالی به صورت تجربی، از پس‌ماندهای معادله رگرسیون پیش‌بینی جریان‌های نقدی آینده با استفاده از اجزای تشکیل‌دهنده سود عملیاتی حسابداری یک دوره قبل استفاده می‌گردد. (همان منبع، ۱۳۸۵).

(رابطه ۳-۱)

$$CFO_{i,t+1} = \alpha_0 + \beta_1 CFO_{i,t} + \beta_2 \Delta AR_{i,t} + \beta_3 \Delta INV_{i,t} + \beta_4 \Delta AP_{i,t} + \beta_5 DEPR_{i,t} + \beta_6 OTHER_{i,t} + \varepsilon_{i,t+1}$$

که در آن:

CFO: (ورود یا خروج وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی طبق صورت جریان وجوه نقد) جریان نقدی حاصل از عملیات

ΔAR : (مانده ابتدای دوره حساب‌های دریافتی-مانده پایان دوره حساب‌های دریافتی) تغییر در حساب‌های دریافتی

ΔINV : (مانده ابتدای دوره موجودی‌ها-مانده پایان دوره موجودی‌ها) تغییر در موجودی‌ها

ΔAP : (مانده ابتدای دوره حساب‌های پرداختی-مانده پایان دوره حساب‌های پرداختی) تغییر در حساب‌های پرداختی

DEPR: هزینه استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود

OTHER: خالص سایر اقلام تعهدی که به صورت زیر محاسبه می‌شود

(رابطه ۳-۲)

$$OTHER = OP - (CFO + \Delta AR + \Delta INV - \Delta AP - DEPR)$$

OP: سود عملیاتی

ε : مقدار خطا که فرض می‌شود دارای میانگین صفر و واریانس ثابت باشد.

هر قدر پس‌ماندها کوچک‌تر باشد بیان‌گر دقت اطلاعات مالی و کیفیت بالای گزارش‌گری مالی می‌باشد. میانه پس‌ماندها به-

عنوان مرز تفکیک کیفیت اطلاعات در نظر گرفته می‌شود به این مفهوم که اگر پس‌ماندهای معادله، مساوی یا کمتر از میانه

قدر مطلق پس‌ماندها باشد، گزارش‌گری مالی با کیفیت و در غیر این صورت بی کیفیت فرض می‌شود.

• متغیرهای کنترلی:

اندازه شرکت: برابر است با لگاریتم جمع کل دارایی‌های شرکت‌ها در سال‌های دوره تحقیق

حاشیه سودآوری: میزان حاشیه سود ناخالص این متغیرها به صورت زیر اندازه‌گیری می‌شود:

(رابطه ۳-۳)

$$PROF_{i,t} = (SALE_{i,t} - COGS_{i,t}) / SALE_{i,t}$$

SALE: فروش

COGS: بهای تمام شده فروش

اهرم مالی: میزان استفاده از بدهی در ساختار سرمایه شرکت. این متغیر به صورت زیر اندازه‌گیری می‌شود:

$$FILE_{i,t} = TL_{i,t} / TA_{i,t}$$

(رابطه ۳-۴)

که در آن:

TL: مجموع بدهی‌ها

TA: مجموع دارایی‌ها

۵-۵- یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی مجموعه روش‌هایی است که در گردآوری، منظم کردن و نشان دادن شکل‌های توزیع متغیرها به کار می‌رود، آماره-

های توصیفی شامل میانگین، میانه، واریانس، انحراف معیار^۶، چولگی^۷، کشیدگی^۸، دامنه، چارک‌ها و... می‌باشد.

^۶-Standard Deviation

^۷-Skewness

^۸-Kurtosis

	کیفیت_ گزارش - گری_ مالی	تحریفات_ مالی	سایر- تحریفات
تعداد صحیح	۵۹۵	۵۹۵	۵۹۵
تعداد گمشده	۰	۰	۰
میانگین	۱/۳۶۸۲	۱/۶۳۸۷	۱/۷۱۴۳
میانه	۱/۳۰۴۰	۱/۱۰۰۰۰	۱/۱۰۰۰
انحراف معیار	۱/۲۸۶۶۸	۱/۴۲۲۴۲	۱/۴۵۳۶۶
واریانس	۱/۰۸۲	۱/۲۳۳	۱/۲۰۶
چولگی	۱/۷۷۳	۱/۵۸۵	-۱/۹۶۱
خطای استاندارد چولگی	۱/۲۲۲	۱/۲۲۲	۱/۲۲۲
کشیدگی	-۱/۲۷۸	-۱/۶۸۷	-۱/۰۹۵
خطای استاندارد کشیدگی	۱/۴۴۰	۱/۴۴۰	۱/۴۴۰
۲۵ صدک	۱/۱۰۹۲	۱/۱۰۰۰۰	۱/۰۰۰۰
۵۰	۱/۳۰۴۰	۱/۱۰۰۰۰	۱/۱۰۰۰۰
۷۵	۱/۵۴۹۱	۱/۱۰۰۰۰	۱/۱۰۰۰۰

نتیجه جدول توصیفی متغیرهای تحقیق نشان می‌دهد میانگین متغیر وابسته یعنی کیفیت گزارش‌گری مالی ۰/۳۶۸ و انحراف معیار آن نیز ۰/۲۸۶ می‌باشد. بررسی میانگین متغیرهای مستقل نشان می‌دهد که تحریفات مالی ۰/۶۳۸ و سایر تحریفات ۰/۷۱۴ می‌باشد. انحراف معیار متغیرهای مستقل نشان می‌دهد.

۶-۵-۱ آزمون نرمال بودن داده‌ها- آزمون K-S

یکی دیگر از آزمون نرمال بودن داده‌ها آزمون کلموگروف-اسمیرنوف است که یک نوع آزمون ناپارامتریک می‌باشد. در هنگام استفاده از روش رگرسیون نرمال بودن اجزا خطا در مدل برازش شده از اهمیت به‌سزایی برخوردار می‌باشد بنابراین در این آزمون، فرض‌های ذیل تدوین می‌شود.

داده‌ها نرمال است: H_0

داده‌ها نرمال نیست: H_1

در صورتی که مقدار آماره $Sig > 0.05$ باشد، فرض صفر آماری مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر مورد بررسی با اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود.

جدول (۴-۲) آزمون کلموگروف-اسمیرنوف		
		Standardized Residual
	N	۵۹۵
پارامتر نرمال	میانگین	-۱/۱۹۹۳۹۵۶
	انحراف معیار	۱/۳۶۷۰۱۰۹۷
حد بالا	مطلق	۱/۰۹۸

تفاوت	مثبت	۱/۰۹۸
	منفی	۱/۰۵۹
کلموگروف-اسمیرونوف		۱/۰۶۵
سطح معناداری (2-tailed)		۱/۲۰۷

همان‌طور که ملاحظه می‌گردد چون سطح معناداری آماره ۵٪ $z_{Sig} > ۰/۹۴۷$ می‌باشد بنابراین فرض صفر پذیرش شده و در نتیجه دادها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند.

۵-۲ آزمون فرضیه‌های تحقیق

✓ آزمون فرضیه اول

شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان تحریفات مالی گزارش‌شده توسط حساب‌برسان برای آن‌ها کمتر خواهد بود.

$$H_0: \mu_1 \geq \mu_2$$

$$H_1: \mu_1 < \mu_2$$

جدول آماره‌های توصیفی

جدول ۴-۶ آماره‌های توصیفی گروه‌ها					
تحریفات مالی		تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد میانگین
کیفیت-گزارش‌گری مالی	۰	۴۳	۳۷۲۶	۳۰۷۰۱	۰/۴۶۸۲
	۱	۷۶	۳۶۵۷	۲۷۶۵۹	۰/۳۱۷۳

بررسی نتایج جدول آمارتوصیفی نشان می‌دهد که شرکت‌های با تحریفات مالی کم کیفیت گزارش‌گری مالی به تعداد ۴۳ شرکت و شرکت‌های با تحریفات مالی بیشتر ۷۶ شرکت می‌باشند. مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد کیفیت گزارش‌گری مالی شرکت‌های با تحریفات مالی کم ۳۷۲۶ و میانگین شرکت‌های تحریفات مالی بالا ۳۶۵۷ می‌باشد.

باتوجه به این که سطح معنی‌داری آماره F آزمون لون (۰/۱۶۷) بزرگتر از ۵٪ ($sig = ۰/۶۸۳$) بدست آمده است بنابراین در ادامه بررسی نتایج باید ازسطر اول جدول آزمون t استفاده نماییم. نتایج مقایسه شرکت‌های با تحریفات مالی کمتر و بیشتر در کیفیت گزارش‌گری مالی نشان می‌دهد چون مقدار آماره t کوچکتر از ۲ می‌باشد ($t = ۰/۱۲۶$) و سطح معنی‌داری آن بزرگتر از ۵ درصد بدست آمده است ($sig = ۰/۹۰۰$) بنابراین فرض H_0 در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود و فرض H_1 را رد می‌شود یعنی ادعای شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان تحریفات مالی گزارش‌شده توسط حساب‌برسان برای آن‌ها بیشتر خواهد بود را می‌پذیریم. همچنین با توجه به این که نتایج حد بالا و پایین دوجامعه مثبت و منفی بدست آمده است می‌توان ادعان داشت که کیفیت گزارش‌گری مالی بین شرکت‌های با تحریفات مالی کم و بالا تفاوت معناداری ندارد. این نتایج به ما می‌گوید با این که کیفیت گزارش‌گری مالی شرکت‌های با تحریفات مالی کم نسبت به کیفیت گزارش‌گری مالی شرکت‌های با تحریفات مالی بالاتر، کمتر می‌باشد ولی چون سطح معناداری بیشتر از ۵ درصد می‌باشد بنابراین تفاوت معناداری به لحاظ آماری بین آن‌ها وجود ندارد.

جدول ۴-۷ آزمون میانگین دوجامعه										
		آزمون لون (برابری واریانس‌ها) f		آزمون t (برابری میانگین‌ها)						
		تفاوت خطای معیار	سطح معناداری	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	تفاوت خطای معیار	سطح اطمینان ۹۵٪	حد بالا	حد پایین
		آماره F	سطح معناداری	آماره T	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	تفاوت خطای معیار	حد پایین	حد بالا
کیفیت_ گزارشگری_ مالی ی	تساوی واریانس	۱۶۷	۰/۶۸۳	۱۲۶	۱۱۷	۰/۹۰۰	۰/۰۶۹۱	۰/۵۴۹۳	-۱/۰۸۹	۱/۱۵۷۰
	نابرابری واریانس			۱۲۲	۷۹/۹۸	۰/۹۰۳	۰/۰۶۹۱	۰/۵۶۵۶	۱/۰۵۶۴	۱/۱۹۴۶

۷ آزمون فرضیه دوم

شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان سایر تحریفات گزارش شده توسط حساب‌برسان برای آن‌ها کمتر خواهد بود.

$$H_0: \mu_1 \geq \mu_2$$

$$H_1: \mu_1 < \mu_2$$

نتایج آمار توصیفی در جدول ذیل مشاهده می‌گردد. بررسی نتایج نشان می‌دهد تعداد و میانگین کیفیت گزارش‌گری مالی شرکت‌هایی که سایر تحریفات دارند ۳۴ شرکت و ۰/۲۸۳ و شرکت‌های با تحریفات بیشتر به تعداد ۸۵ شرکت و میانگین کیفیت گزارش‌گری مالی ۰/۴۰۲ می‌باشند.

جدول ۴-۱۰ آماره‌های توصیفی گروه‌ها				
سایر_ تحریفات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد
				میانگین
کیفیت_ گزارشگری- مالی	۳۴	۰/۲۸۳۳	۰/۲۶۱۰۷	۰/۴۴۷۷
	۸۵	۰/۴۰۲۲	۰/۲۹۰۸۲	۰/۳۱۵۴

جدول ۴-۱۱ آزمون میانگین دوجامعه										
		آزمون لون (برابری واریانس‌ها)		آزمون t (برابری میانگین‌ها)						
		تفاوت خطای معیار	سطح معناداری	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	تفاوت خطای معیار	سطح اطمینان ۹۵٪	حد بالا	حد پایین
		آماره F	سطح معناداری	آماره T	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	تفاوت خطای معیار	حد پایین	حد بالا
کیفیت_ گزارشگری_ مالی تساوی واریانس نابرابری واریانس		۱۶۴۷	۰/۴۲۳	۲,۰۷۵	۱۱۷	۰/۴۰	۱/۱۹۰۳	۰/۵۷۳۷	۲/۳۲۶۵	۰/۰۵۴۰
				-۲/۱۷۳	۶۷/۳۶۹	۰/۳۳	۱/۱۹۰۳	۰/۵۴۷۷	۲/۲۸۳۴	۰/۰۹۷۲

بررسی نتایج آزمون لون نشان می‌دهد چون سطح معنی‌داری مقدار آماره $F(۰/۶۴۷)$ بزرگتر از ۵ درصد ($\text{sig}=۰/۴۲۳$) است در این صورت در ادامه بررسی از سطر اول آزمون t استفاده می‌نماییم.

نتایج آزمون t نشان می‌دهد که تفاوت معناداری بین کیفیت گزارش‌گری مالی شرکت‌های با سایر تحریفات کمتر و بیشتر در سطح خطای ۵ درصد ($\text{sig}=۰/۰۴$) وجود دارد بنابراین ما با اطمینان ۹۵ درصد فرض H_0 را رد و H_1 را می‌پذیریم یعنی ادعای شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان سایر تحریفات گزارش شده توسط حساب‌برسان برای آن‌ها کمتر خواهد بود را می‌پذیریم. همچنین باتوجه به این‌که حد بالا و پایین دوجامعه نیز منفی بدست آمده است، بنابراین تفاوت میانگین دوجامعه کم‌تر از صفر خواهد بود که در این صورت میانگین کیفیت گزارش‌گری مالی شرکت‌های با سایر تحریفات کمتر از کیفیت گزارش‌گری شرکت‌های با سایر تحریفات بیشتر است که می‌توان این نتایج را در جدول آماره‌های توصیفی نیز مشاهده نمود که در آن میانگین شرکت‌های با سایر تحریفات کمتر از میانگین با سایر تحریفات بیشتر، کمتر است.

۳-۵ بررسی رابطه بین متغیرها

فرضیه اصلی: بین کیفیت گزارش‌گری مالی در شرکت‌ها و تحریفات مالی و مالیاتی و قانونی و سایر تحریفات رابطه معناداری وجود دارد. جدول خلاصه مدل آماری

جدول ۴-۱۲ خلاصه مدل آماری ^b					
مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	مربعات تعدیل شده	خطای برآورد	دوربین-واتسون
۱	-۱۰۳a	۰۱۱	-۰۲۴	۲۹۰۱۰	۱/۶۸۶
a. Predictors: (Constant), تحریفات-مالی، تحریفات-مالیاتی، تحریفات-قانونی					
کیفیت-گزارش‌گری-مالی				b. Dependent	Variable

همان‌طور که در جدول بالا ملاحظه می‌گردد، همبستگی چندگانه کیفیت گزارش‌گری مالی با ترکیب خطی متغیرهای مستقل تحریفات مالی و مالیاتی و قانونی و سایر تحریفات برابر $R=۰/۱۰۳$ و مقدار ضریب تعیین برابر $R^2=۰/۰۱۱$ است. این نتایج حاکی از آن است که تنها ۱/۱ درصد از کیفیت گزارش‌گری مالی در نمونه مورد مطالعه در این تحقیق توسط تحریفات قانونی، مالی، مالیاتی و سایر تحریفات تبیین شده است و مابقی تغییرات سهم عوامل دیگر و رویدادهای تصادفی است که خارج از مدل می‌باشند. یعنی نسبتی از واریانس متغیر وابسته که می‌توان به‌وسیله رگرسیون آن را توضیح داد، معادل ۱/۱ درصد است. خطای استاندارد برآورد، میزان پراکندگی نقاط را حول خط رگرسیون در فضای دوبعدی اندازه‌گیری و نشان می‌دهد هرچه مقدار این شاخص بزرگتر باشد پراکندگی نقاط حول خط رگرسیون بیشتر خواهد بود و نشان‌دهنده میزان قدرت پیش‌بینی معادله رگرسیون است که در این فرضیه ۰/۲۹۰ بدست آمده است. یکی از مطالب مهم در رگرسیون استقلال اجزای خطا در مدل برازش شده است. برای آزمون این مطالب از آماره دوربین واتسون استفاده می‌شود. اگر این آماره بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد، می‌توان بر این مطلب صحه گذاشت که اجزای خطا در این مدل همبستگی معنی‌داری با یکدیگر نداشته و رفتاری مستقل از هم دارند. همان‌گونه که در جدول خلاصه آماری مشاهده می‌شود مقدار آماره دوربین-واتسون ۱/۶۸۶ بدست آمده است، بنابراین استقلال اجزای خطا در مدل برازش شده رگرسیون در این تحقیق تایید می‌شود.

۴-۵ بررسی مدل اصلی به همراه متغیرهای کنترل
جدول خلاصه مدل آماری

جدول ۴-۱۳ خلاصه مدل آماری ^b					
مدل ۱	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	مربعات تعدیل شده	خطای برآورد	دوربین- واتسون
۱	۰/۲۱۹.۵	۰/۴۸	-۰/۱۲	۱/۲۸۸۴۲	۱/۷۵۵
a. Predictors: (Constant), مالی، تحریفات- قانونی، تحریفات- مالیاتی، اندازه- شرکت، حاشیه- سودآوری، سایر، تحریفات- مالی					

نتایج جدول خلاصه آماری نشان می‌دهد همبستگی چندگانه کیفیت گزارش‌گری مالی با ترکیب خطی متغیرهای مستقل و کنترلی معادل $R=0/219$ و مقدار ضریب تعیین (R^2) چندگانه برابر $0/48$ است یعنی نسبی از واریانس متغیر وابسته که با مشارکت نسبی متغیرهای مستقل به همراه متغیرهای کنترل به حساب آمده است معادل $0/48$ است. به عبارتی دیگر متغیرهای تحریفات مالی و مالیاتی و قانونی و سایر تحریفات، اندازه شرکت، حاشیه سودآوری و اهرم مالی توانسته‌اند $4/8$ درصد از کل تغییرات کیفیت گزارش‌گری مالی را توجیه نمایند و مابقی سهم عوامل دیگر و رویدادهای تصادفی است. همچنین مقدار آماره دوربین- واتسون $1/755$ است که مناسب است. (عدد بین $1/5$ تا $2/5$ مورد قبول است). بنابراین داده‌ها از استقلال مناسبی برخوردار است. مقایسه ضریب تعیین این مدل که متغیرهای اصلی به همراه متغیرهای کنترلی حضور دارند با مدل اصلی که تنها متغیرهای اصلی در آن وجود دارند نشان می‌دهد که $3/7$ درصد افزایش یافته است. یعنی متغیرهای کنترلی واریانس بیشتری از کیفیت گزارش‌گری مالی را می‌توانند توجیه کنند.

۵-۵ آزمون معناداربودن رگرسیون

فرضیه: بین متغیرهای مستقل اصلی و کنترلی با کیفیت گزارش‌گری مالی رابطه معنی‌دار وجود دارد.
بین متغیرهای مستقل اصلی و کنترلی با کیفیت گزارش‌گری مالی رابطه خطی وجود ندارد. (مدل رگرسیون خطی نیست)
متغیرهای مستقل اصلی و کنترلی با کیفیت گزارش‌گری مالی رابطه خطی وجود دارد. (مدل رگرسیون خطی است)

$$H_1: r \neq$$

ANOVA ^b					
سطح معناداری	F آماره	میانگین مربعات	درجه آزادی	جمع مربعات	مدل
۰/۵۹۲۵	۱/۷۹۷	۰/۰۶۶	۷	۱/۴۶۴	رگرسیون
		۰/۰۸۳	۱۱۱	۹/۲۳۴	باقیمانده
			۱۱۸	۹/۶۹۸	کل
a. Predictors: (Constant), مالی، تحریفات- قانونی، تحریفات- مالیاتی، اندازه- شرکت، حاشیه- سودآوری، سایر، تحریفات- مالی					
b. Dependent Variable: کیفیت- گزارش‌گری- مالی					

باتوجه به این که مقدار $F (0/797)$ در سطح خطای $0/5$ ($\text{sig}=0/592$) معنی‌داری نیست، بنابراین فرض خطی بودن مدل رگرسیون معنادار نیست رد می‌شود و با اطمینان بالاتر از 95% می‌توان H_0 را پذیرش و H_1 را رد کرد.

۵-۶ آزمون معنادار بودن ضرایب

$H_0: \beta = 0$ متغیرهای مستقل اصلی و کنترلی بر کیفیت گزارش‌گری مالی تأثیر ندارند حداقل یکی از متغیرهای متغیرهای مستقل اصلی و کنترلی بر کیفیت گزارش‌گری مالی تأثیر دارد (یکی از β صفر نمی‌باشد)
 $H_1: \beta \neq 0$

باتوجه به این که sig هیچ از متغیرهای وارد شده به مدل کمتر از ۵٪ نیست، بنابراین تأثیر متغیرهای مستقل و کنترلی بر کیفیت گزارش‌گری مالی معنی‌دار نیست، از این رو می‌توان با اطمینان بالاتر از ۹۵٪ H_0 را پذیرش و H_1 را رد کرد. مقایسه نتایج ضرایب رگرسیونی نشان می‌دهد تمامی متغیرها به غیر از تحریفات مالی و سایر تحریفات تأثیر منفی بر کیفیت گزارش‌گری مالی دارند یعنی با افزایش هر کدام از آن‌ها کیفیت گزارش‌گری مالی کاهش پیدا می‌کند به عبارت دیگر همبستگی منفی یا هم دارند.

Coefficients ^a								
مدل	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	تتا	آماره T	سطح معناداری	Collinearity Statistics		
						B	خطای استاندارد	دامنه تغییرات
۱	(مقایسه)	۸۹۲/	۳۱۵/		۲/۸۲۹	۱۰۰۶/		
	تحریفات- مالی	۱۰۰۴/	۱۰۶۰/	۱۰۰۷/	۱۰۶۵/	۱۹۴۸/	۱۸۵۰/	۱/۱۷۶
	سایر	۱۰۷۹/	۱۰۶۲/	۱۱۲۸/	۱/۲۸۷	۱۲۰۱/	۸۶۸/	۱/۱۵۲
	اندازه- شرکت	-۱۰۳۳/	۱۰۲۲/	-۱۱۴۵/	-۵۰۵/۱	۱۱۳۵/	۱۹۲۴/	۱/۰۸۲
	حاشیه- سودآوری	-۱۰۸۱/	۱۱۲۸/	-۱۰۶۰/	-۱۶۳۰/	۱۵۳۰/	۱۹۳۳/	۱/۰۷۲
	اهرم- مالی	-۱۱۲۹/	۱۰۹۱/	-۱۱۳۶/	-۴۱۸/۱	۱۱۵۹/	۱۹۳۸/	۱/۰۶۶
			a. Dependent Variable:					
			کیفیت- گزارش‌گری- مالی					

نکته:

باتوجه به این که سطح معنی‌داری هیچ یک از ضرایب رگرسیونی کمتر از ۵ درصد نیست (یعنی هیچ کدام از ضرایب تأثیر معنی‌داری ندارند) از این رو نمی‌توان از رگرسیون با روش گام به گام استفاده نمود چرا که در این روش متغیرهای معنی‌دار در مدل باقی می‌مانند در حالی که هیچ یک از متغیرها تأثیر معنی‌داری بر متغیر وابسته نداشتند بدین جهت برای آزمون متغیرهای اصلی به همراه متغیرهای کنترلی از روش اینتر یا اجباری استفاده گردید.

۷-۶ نتیجه‌گیری و بحث

فرضیاتی که در ارتباط با کیفیت گزارش‌گری مالی بودند، در آزمون مقایسه میانگین دو جامعه و تحلیل رگرسیون رد شده‌اند. این بدین معناست که براساس یافته‌ها و شواهد تجربی، دریک نتیجه‌گیری کلی می‌توان گفت که بین وجود یا عدم وجود این عوامل بر کیفیت گزارش‌گری مالی تفاوت معناداری وجود ندارد. به نظر می‌رسد عوامل دیگری نیز در این مسأله دخیل هستند، شناسایی این عوامل نیازمند به کارهای تحقیقاتی بیشتر است که در پژوهش‌های آتی می‌توان به این موضوع پرداخت. شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان تحریفات مالی گزارش شده توسط حسابرسان برای آن‌ها کمتر خواهد بود

الف) نتایج تحقیق نشان داد از لحاظ آماری کیفیت گزارش‌گری برای شرکت‌های با تحریفات مالی بالا تفاوت معناداری از کیفیت گزارش‌گری برای شرکت‌های با تحریفات مالی پایین ندارد. بنابراین، بر مبنای نتایج به دست آمده می‌توان عنوان نمود که فرضیه تحقیق در این جا مورد تایید قرار نمی‌گیرد.

ب) همان‌گونه که مشاهده می‌شود، در فرضیه تحقیق بنابراین گذاشته شده است که اگر کیفیت گزارش‌گری بالاتر باشد، میزان تحریفات نیز کمتر خواهد بود. یا می‌توان این‌گونه گفت که میزان تحریفات کمتر، باعث افزایش میزان کیفیت گزارش‌گری می‌شود.

هدف نهایی حسابرس از حسابرسی صورت‌های مالی شرکت، اعتباردهی به صورت‌های مالی است. بنابراین، می‌توان عنوان نمود که بایستی گزارش حسابرسی از عدم وجود تحریفات عمده اطمینانی معقول بدست آورد. به بیان دیگر، حسابرس نمی‌تواند اطمینان قطعی حاصل کند که تحریفات با اهمیت در صورت‌های مالی، کشف خواهد شد. حسابرسی حتی اگر طبق استانداردهای حسابرسی برنامه‌ریزی و اجرا شود، باز هم به دلیل محدودیت‌های ذاتی حسابرسی، این خطر اجتناب ناپذیر وجود دارد که برخی تحریفات با اهمیت صورت‌های مالی، کشف نشود. حسابرسی به دلیل عواملی مانند بکارگیری قضاوت، استفاده از رسیدگی نمونه‌ای، محدودیت‌های ذاتی سیستم کنترل داخلی و این واقعیت که بیشتر شواهد در دسترس حسابرس ماهیت متقاعدکننده دارد نه قطعی، کشف همه تحریفات با اهمیت را تضمین نمی‌کند. به همین دلایل حسابرس می‌تواند تنها از کشف تحریفات با اهمیت در صورت‌های مالی، اطمینانی معقول بدست آورد.

بنابراین، می‌توان عنوان نمود که بنا به دلایلی که می‌تواند بر استقلال حسابرسی یا بر کیفیت حسابرسی تاثیر پذیرد، کیفیت گزارش‌گری مالی نمی‌تواند از تحریفات مالی تاثیر پذیرد. بنا به یافته‌های تحقیق، می‌توان در تحقیقات آتی به بررسی عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی اعم از تغییر حسابرس و طول دوره تصدی حسابرس پرداخت. با توجه به نتایج این فرضیه، با تحقیق انجام شده توسط ثقفی و نادری هم‌سو است و با تحقیق انجام شده توسط آلبرچ و همکاران هم‌سو نمی‌باشد.

شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان سایر تحریفات گزارش شده توسط حسابرسان برای آن‌ها کمتر خواهد بود.

الف) نتایج تحقیق نشان داد که شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند، میزان سایر تحریفات گزارش شده برای آن‌ها کمتر خواهد بود. بنابراین سایر تحریفات گزارش شده برای شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتری هستند تفاوت معناداری با میزان سایر تحریفات گزارش شده برای شرکت‌هایی که دارای کیفیت گزارش‌گری مالی پایین‌تری هستند دارد. بنابراین، بر مبنای نتایج به دست آمده می‌توان عنوان نمود که فرضیه تحقیق در این جا مورد تایید قرار می‌گیرد.

ب) دلیل این مورد که کیفیت گزارش‌گری مالی با تحریفات مالی، مالیاتی و قانونی فاقد رابطه معنادار بوده است ولی با سایر تحریفات رابطه معنادار از نوع منفی داشته است، می‌تواند به اهمیت تحریفات برگردد. از آنجایی که مدیریت برای پیشبرد اهداف خود برخی از کارها را انجام می‌دهد، برخی از تحریفات مانند تحریف قانونی، مالی و مالیاتی از اهمیت زیادی برخوردار است و در جهت مخفی کردن آن‌ها به خوبی عمل می‌کند. ولی سایر تحریفات به دلیل کم اهمیت بودن مورد توجه مدیریت شرکت قرار نمی‌گیرد. با توجه به نتایج این فرضیه، با تحقیق انجام شده توسط آلبرچ و همکاران هم‌سو می‌باشد.

۸-منابع

۱. ابراهیمی کردلر، ع.، ۱۳۸۶، نظام راهبری شرکت و نقش سهام-داران نهادی در آن، دانش و پژوهش حسابداری، سال سوم، شماره ۸.
۲. سجادی، س.ح.، ۱۳۸۳، رابطه تعدیلات سنواتی صورت‌های مالی باقیمت سهام، اندازه و عمر شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصل‌نامه اقتصاد مقداری بررسی‌های اقتصادی سابق، س ۱، ص ۶۱-۶۵.
۳. صفرزاده، م.ح.، ۱۳۹۰، توانایی نسبت‌های مالی در کشف تقلب در گزارشگری مالی: تحلیل لاجیت، دانش حسابداری، س ۱، ش ۱، ص ۱۶۳-۱۳۷.
۴. مشایخ، ش.، اسماعیلی، م.، ۱۳۸۵، بررسی رابطه بین کیفیت سود و برخی از جنبه‌های اصول راهبری در شرکت‌های پذیرفته-شده در بورس تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۵.
5. Barua, A., Legoria, J., and Moffitt, J.S., 2006, Accruals Management to Achieve Earnings Benchmarks: A Comparison of Pre-managed Profit and Loss Firms, *Journal of Business Finance & Accounting* 33(5) & (6), 653-670.
6. Fan, Q., and Zhang, X., 2005, Conservatism and Accounting Information Quality, Working Paper, University of California.
7. Cohen, A.D., 2004, Financial Reporting Quality Choice: Determinants and Consequences, A Dissertation, Northwestern University.
8. FASB, 1978, Objectives of Financial Reporting by Business Enterprise, Statement of Financial Accounting Concepts No.1.
9. Miller, B.W., and Bahnsen, R., 1999, Quality Financial Reporting: Why You Need it and How to Implement it, *The Journal of Corporate Accounting and Finance*/ Autumn.